

Raqdet il-Belt

LILLIAN SCIBERRAS

Sa fl-ahhar il-belt raqdet
u wiehed wara wiehed
intfew id-dwalijiet
u raqdu l-hsejjes li kkalzrawna
u raqdu ta' l-ikkalzrati l-vucijiet.

Sa fl-ahhar il-belt striehet
u strieh il-lejl ghajjen.
Ghal waqt hanin
is-skiet saffa t-triqat battala
u tbattlu minn toqolhom il-hlejqu;
u xeghlu fis-smewwiet xemghat dejjiema
jinfdulna l-lejl mill-bogħod taz-zminijiet.

Sa fl-ahhar il-belt siktet
u nksew l-irkejjen tagħha dlamijiet,
u f'gallarija taht qawwet il-qamar,
nibtu minn bejn iz-zkuk fwejjah u lwien;
u kompla fi triqtu l-lejl
jifrex siktietu mal-passi ta' mixjietu
imelles il-holqien bla ma jieqaf imkien.

Sa fl-ahhar il-belt waqfet
u waqaf it-tidwir tar-roti mat-triqat.
Mal-bnedmin, f'soddthom reqdin, straħu tamiethom
li dehrulhom mohbijin fil-mera ta' holmiethom;
u f'xatt il-baħar solitarju mewġa tellgħet mill-qiegh arzella
u fi triqitha lura hadet magħha ċaġħqa għal gol-fond.

Imramma

ALBERT MARSHALL

xejn
mhu iżjed skuncertanti
minn meta jqajmek hoss fit-tlieta ta' fil-ġhodu
u b'sensik imtarra minn go soddtok fi dlam ċappa
toqġhod tissemma' lil ġurdien fis-saqaf
jikkodifika messagġi misterjużi
notturmi
hu u jxammem għall-ewwel irwejjah tas-sebħ.
meta jerga' jbiċ in-nġhas bejn kodifikazzjoni u oħra
tigik holma helwa
b'battuti irregolari ta' manna mis-sema
itektkulek fuq il-ħġieġ tat-tieqa
u bik stendut go soddtok
trid tmur tiftaħ u ma tistax

San Ġwann Tas-Salib Poeta Tal-Poeti

GORG PERESSO

MIN qatt fisser x'inhi poezija? Min fisser x'inhu poeta? Poeti ppruvaw ifissru kemm-il waħda u kemm l-oħra; mhux dejjem irnexxielhom għax hi l-poezija li tagħmel il-poeta, u poeta jiffisser fil-poezija tiegħu. Dan mhux logħob tal-kliem – għalkemm hu xogħol il-poeta li jbidel l-użu tal-kelma f'logħba, bir-regolamenti, l-eċċezzjonijiet u l-pjaċir marbuta ma' logħba. U l-misteru ta' logħba, għax f'kull logħba hemm itinerarju li hu mfassal minn xi ħaġa magħrufa u jkompli fotor u riżultat mhux magħrufa jew mistennija. Il-misteru fuq kollox huwa l-ġhodka tal-poeta għax il-misteru hu l-waqt li jbidel il-kelma u l-ħsieb f'poezija.

Il-poeta mistiku Spanjol San Ġwann tas-Salib (1542–1591) fost il-poeti kollha mxxielu jersaq lejn it-tifsira ta' poezija u poeta mingħajr ma pprova. L-24 poezija li kiteb huma profondi u hekk għoljin, huma marbuta mal-metafora ta' ambjent komuni u hekk sublimi fir-riżultat tagħhom; hekk qrib dak li hu ordinarju u mitfugħa lejn dak li hu misterjuż u traxxendentali li bir-raġun huma meqjusa bħala ġawhra fil-poezija mhux biss dik Spanjola imma wkoll Ewropea. Nista' nġhid li hi mondjali għax fihom wiehed isib xebħ intrinsiku ma' poeziji f'letteratura mistika orjentali. Bir-raġun il-Professur Allison Peers ta' l-Università ta' Liverpool u studjuż tal-letteratura medjovali u Spanjola, isejjaħ lil San Ġwann tas-Salib: il-poeta tal-poeti.

San Ġwann tas-Salib (Juan de la Cruz) għex f'perjodu meta l-poezija Spanjola kienet qiegħda tiegħu xejra ġdida. Il-poezija amoruża u pastorali Taljana waslet ukoll fi Spanja fejn sabet art u qalb għammiela. Fost il-poeti Spanjoli ta' dak iż-żmien li għamli isem insibu lil Garcilaso u Sebastian de Cordoba. Il-poezija ta' mħabba tagħhom hija mqanqla minn metafori u simboli senswali, mogħnija b'deskrizzjonijiet sa l-icken irqaqat.

Din ix-xorti ta' poezija ntgħogħbot mill-Ispanjoli, b'demmhom shun bis-senswalità Mediterranja. Imma l-Ispanjoli huma wkoll fundament religjużi, b'religjożità li hi mfissra b'riti u kliem li għandhom mit-teatralità. Minn din it-taħlita ta' religjon u senswalità ħarġet xejra ġdida fil-letteratura Spanjola msejħa poezija 'a lo divino'. L-istess poeziji profani kienu jigu mibdula, ħafna drabi mill-istess poeti li kitbuhom, f'poeziji religjużi. L-imħabba profana mibdula fi mħabba divina; l-ġharajjes mitlufa fi pjaċir idilliku jsiru Ġesu u r-Ruh mitlufa f'xulxin. Din il-forma xegħlet il-poeti ta' dak iż-żmien. Il-ħila tal-poeti kienet tidher fil-mod kif dawn kienu jagħrfu jbiddu l-profan fir-religjuż.